

Početna stranica>Pokretanje sudskog postupka>Pravni sustav EU-a i nacionalni pravni sustavi>**Nacionalni pravosudni sustavi**
Kohtukorraldus liikmesriikides

Nizozemska

Sellel teabelehel antakse ülevaade Madalmaade kohtusüsteemist.

Kohtukorraldus – kohtusüsteemid

Kohtute haldamine

Kohtunõukogu (*Raad voor de rechtspraak*) on kohtusüsteemi osa, kuid ei mõista ise kohut. Kohtunõukogu on võtnud justiitsministrilt üle mitmeid ülesandeid. Need ülesanded on oma laadilt korralduslikud ning hõlmavad rahaliste vahendite jaotamist, järelevalvet finantsjuhtimise üle, personalipoliitikat, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ning tööruume. Kohtunõukogu toetab kohtuid nende ülesannete täitmisel nimetatud valdkondades. Kohtunõukogule on antud ka ülesanne parandada kohtusüsteemi kvaliteeti ja anda nõu uute õigusemõistmist mõjutavate õigusaktide kohta. Samuti esindab kohtunõukogu kohtusüsteemi ühiskondlikes ja poliitilistes aruteludes. Kohtunõukogu ülesanded on seotud korralduslike küsimustega (nende laiemas tähenduses), eelarveküsimustega ning õigusemõistmise kvalitatiivsete aspektidega.

Kohtunõukogul on oluline roll kohtusüsteemi eelarve koostamisel, täitmisel ja selle kohta aruannete esitamisel. Eelarvesüsteem põhineb kohtunõukogu hallataval töökoormuse mõõtmise süsteemil. Kohtunõukogu toetab töökorralduslike menetluste väljatöötamist kohtute igapäevatöö korraldamiseks ning teostab selle üle järelevalvet. Konkreetsed ülesanded hõlmavad personalipoliitikat, tööruume, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ning välissuhteid. Kohtunõukogul on mitmed ametlikud seadusjärgsed volitused, mis võimaldavad tal neid ülesandeid täita. Näiteks tohib kohtunõukogu välja anda siduvaid üldsuuniseid tegevuspõhimõtete kohta, kuigi ta eelistab kasutada seda õigust võimalikult vähe.

Kohtunõukogu vastutab kohtunike ja kohtuametnike värbamise, valiku ja koolitamise eest. Nende ülesannete täitmisel konsulteerib ta tihedalt kohtute nõukogudega (*raden van de gerechtten*). Kohtunõukogu arvamus on tähtis nende nõukogude liikmete ametisse nimetamisel.

Kohtusüsteemi kvaliteedi valdkonnas kuulub kohtunõukogu ülesannete hulka õiguse ühetaolise kohaldamise edendamine ja kohtusüsteemi kvaliteedi parandamine. Kohtuotsuste sisu kattumise küsimuses puuduvad tal kohustuslikud volitused.

Kohtunõukogul on ka üldine nõuandev roll. Ta annab valitsusele nõu uute kohtusüsteemi mõjutavate õigusaktide kohta. See toimub kohtute nõukogude liikmetega pideva konsulteerimise käigus.

Kuigi kohtunõukogul on ametlikud volitused, ei tohiks tema ja kohtute vahelist suhet vaadelda hierarhilisena. Tema peamine eesmärk on kohtute toetamine ülesannete täitmisel. Kõigi nende ülesannete nõuetekohase täitmise tagamiseks konsulteerib ta regulaarselt esimese astme kohtute esimeestega, haldusdirektoritega, kolleegiumide esimeestega ja esindajatekoguga (*College van afgevaardigden* – nõuandev organ, mis koosneb kohtute esindajatest).

Kohtute liigid – lühikirjeldus

Esimese astme kohtud (*rechtbanken*)

Madalmaad on jaotatud 11 kohtupiirkonnaks (*arrondissementen*) ning neil kõigil on oma esimese astme kohus. Igal esimese astme kohtul on mitu kohtumaja (*kantonlocaties*). Esimese astme kohus koosneb vähemalt neljast kolleegiumist (*sectoren*). Need hõlmavad alati haldus-, tsiviil- ja kriminaalkolleegiumi ning esimese astme kantonikohut. Perekonnaasju ja alaealiste küsimusi käsitlevaid kohtuasju lahendab sageli eraldi kolleegium, nagu mõnikord ka välismaalastega seotud vaidlusi. Selliste asjade üle otsustab kohtu üldkogu (*bestuur van het gerecht*).

Kolleegiumid

Kantonikohus

Tavakodanike jaoks on üsna lihtne lasta oma asja arutada esimese astme kantonikohtus. See tähendab, et neil on õigus ise esitada oma kohtuasja ning nad ei vaja enda esindamiseks kohtus advokaati. Tsiivilasjade puhul lahendab kantonikohtunik kohtuasju, mis puudutavad üüri-, järelmaksu- ja tööküsimusi ning samuti vaidlusi, mis käsitlevad alla 25 000 euro jäävaid summasid.

Kriminaalasjades lahendab kantonikohtunik ainult väikesi rikkumisi. Sageli on nende puhul tegemist juhtumitega, milles politsei või riiklik süüdistaja on teinud ettepaneku kokkuleppe sõlmimiseks. Kui süüdistatav keeldub sellisest ettepanekust, tuuakse kohtuasi kantonikohtuniku ette. Kantonikohtunik teeb tavaliselt suulise otsuse kohe pärast istungit.

Kriminaalõigus

Kriminaalkolleegiumi kohtunikud menetlevad kõiki kriminaalasju, mida ei anta lahendamiseks kantonikohtule. Neid kohtuasju võib arutada ainukohtunik või kolmest kohtunikust koosnev kohtukoosseis. Mitmest kohtunikust koosnev kohtukoosseis lahendab keerulisemaid kohtuasju ning kõiki selliseid kohtuasju, milles süüdistaja nõuab karistuseks üle ühe aastast vangistust.

Tsiivilasjad/perekonnaasjad

Tsiivilkolleegium arutab ka kohtuasju, mis ei ole konkreetselt määratud kantonikohtunikule. Enamasti teeb otsuse ainukohtunik, kuid ka seal on olemas kolmest kohtunikust koosnev kohtukoosseis keerulisemate kohtuasjade arutamiseks. Mitmes esimese astme kohtus on eraldi kolleegium perekonnaasjade ja alaealiste küsimusi käsitlevate kohtuasjade arutamiseks, kui selliste kohtuasjade arv on märkimisväärt.

Haldusõigus (*bestuursrecht*)

Kui üksikud erandid välja jätta, arutab haldusvaidlusi alati esimese astme kohus; paljudel juhtudel eelneb asja arutamisele haldusasjade kolleegiumis haldusasutuste vastulausete esitamise menetlus. Selliseid kohtuasju menetleb tavaliselt ainukohtunik, aga ka siin võib esimese astme kohus otsustada määrata kolm kohtunikku arutama kohtuasju, mis on keerulised või mis käsitlevad põhimõttelisi küsimusi. Kui kõnealusel esimese astme kohtul ei ole eraldi kolleegiumi välismaalastega seotud vaidluste lahendamiseks, tegeleb nendega haldusasjade kolleegium või selle osakond. Ametnikke ja sotsiaalkindlustusküsimusi puudutavate vaidluste puhul lahendab edasikaebusi spetsiaalne apellatsioonikohus – avaliku teenistuse ja sotsiaalkindlustusasjade apellatsioonikohus (*Centrale Raad van Beroep*) ning enamiku muude kohtuasjade puhul Madalmaade kõrgeima halduskohtuna tegutseva riiginõukogu halduskohtukolleegium (*Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State*).

Apellatsioonikohtud (*gerechtshoven*)

11 kohtupiirkonda on jagatud neljaks apellatsioonikohtu tööpiirkonnaks: Haag, Amsterdam, Arnhem ja Leeuwarden ning 's-Hertogenbosch. Kriminaal- ja tsiivilasjade puhul menetleb apellatsioonikohus ainult neid kohtuasju, kus edasikaebus on esitatud esimese astme kohtu otsuse peale. Apellatsioonikohus

vaatab kohtuasja asjaolud uuesti üle ning teeb oma järeldused. Enamikul juhtudel on võimalik apellatsioonikohtu lahend vaidlustada kassatsiooni korras Madalmaade kõrgeimas kohtus (*Hoge Raad der Nederlanden*). Lisaks kriminaal- ja tsiviilasjadele lahendab apellatsioonikohus oma võimaluste piires halduskohtuna ka kõiki edasikaebusi maksuteadete kohta.

Erikohtud

Avaliku teenistuse ja sotsiaalkindlustusajade apellatsioonikohus, mis tegeleb põhimõtteliselt sotsiaalkindlustust ja avalikku teenistust käsitlevate õigusvaldkondadega. Neis valdkondades on nimetatud kohus kõrgeimaks kohtuorganiks. See asub Utrechtis.

Apellatsiooniaseme halduskohus majandusküsimustes (*College van Beroep voor het bedrijfsleven*) on erihalduskohus, mis lahendab sotsiaal-majandusliku haldusõiguse valdkonna vaidlusi. Lisaks teeb see kohus otsuseid ka konkreetseid seadusi (nt konkurentsiseadus (*Mededingingswet*) ja telekommunikatsiooniseadus (*Telecommunicatiewet*)) puudutavate apellatsioonkaebuste kohta. Apellatsiooniaseme halduskohus majandusküsimustes asub Haagis.

Madalmaade kõrgeim kohus (*Hoge Raad*)

Haagis asuv Madalmaade kõrgeim kohus uurib, kas madalama astme kohus kohaldas otsuse tegemisel õigust nõuetekohaselt. Selles etapis ei arutata enam kohtuasja asjaolude üle, mille on kindlaks teinud madalama astme kohus. Seetõttu on kassatsiooni korras edasikaebamisel tähtis ülesanne õiguse ühtsuse edendamisel.

Õigusandmebaasid

Lisateavet saab [Madalmaade kohtusüsteemi](#) üldiselt veebisaidilt.

Kohtupraktika on esitatud ühises [kohtulahendite andmebaasis](#).

Kas juurdepääs neile andmebaasidele on tasuta?

Jah, juurdepääs on **tasuta**.

Seotud lingid

[Madalmaade kohtusüsteem](#)

Viimati uuendatud: 05/10/2023

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.